

NA
SALONACH

czyli
WSPÓŁCZESNE
DOBRE MANIERY

Strefa
Kultury
Wrocław

Mikrogranty

Tak jak w przeszłości bywało się na salonach, tak i teraz styl życia wrocławian przeniósł się „na miasto”, czyli współczesne salony. W przedwojennym Breslau niemiecka burżuazja urządzała luksusowe obiady i kolacje w swoich pałacach, dzisiaj na szczególne okazje lub na co dzień wybieramy się do gustownych, starannie zaprojektowanych restauracji czy bistro barów. Oferta miasta, wraz z jego lokalami, głównie gastronomicznymi, stała się dla ludzi ówczesnymi salonami, a liczne blogi informują nas o tym, gdzie być i gdzie „być i bywać”.

Historia się zmienia, jednak zasady *savoir-vivre*'u są uniwersalne i ponadczasowe. Dzisiaj trochę zapomniane, więc przywołujemy je we współczesnej formie. Przez ostatnie kilkadziesiąt lat zdążyliśmy się zachłysnąć kulturą Zachodu, ale także zbuntować przeciwko niej. Na przykład, mniej chętnie jadamy w miejscach typu fast food, które w latach dziewięćdziesiątych podbiły polski rynek. Obecnie żyjemy w czasach, w których chętnie wraca się do pierwotnych wartości i korzeni. Coraz częściej poszukujemy tego, co regionalne i lokalne.

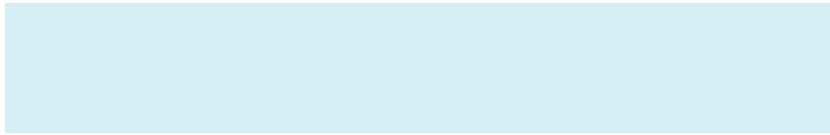
Znajomość zasad *savoir-vivre*'u przede wszystkim pozbawia nas kompleksów i poczucia niepewności. Dzisiaj, kiedy świat stoi otworem przed każdym z nas, znajomość tych zasad pozwoli nam skupić się na poznawaniu nowych osób i rozmowie z nimi, a nie na stresowaniu się tym, jak kogoś przywitać albo gdzie położyć torebkę w restauracji.

Pamiętajmy, że drobne detale życia codziennego wpływają na nasze samopoczucie oraz na to, jak postrzegamy siebie i jak widzą nas inni. Kiedy otwieramy drzwi starszej osobie, odbieramy telefon na korytarzu, a nie w przedziale w pociągu czy też, kiedy uśmiechem witamy znajomą nam osobę na ulicy – właśnie wtedy mamy szansę na to, aby stać się szczęśliwsi ludźmi. Pijąc kawę lub herbatę z porcelanowych filiżanek zamiast z papierowych kubków czy jedząc obiad na talerzu, a nie z plastikowego pojemnika – to właśnie wtedy nasze życie staje się bardziej estetyczne.

Wreszcie: *savoir-vivre* to wygoda, to recepta na udane relacje z ludźmi. I tylko takich właśnie wam życzymy!

- 1_ Historia savoir-vivre'u i etykiety
- 2_ Witamy się i żegnamy
- 3_ Gość w domu, Pan w domu, czyli o tym,
jak przyjmować gości
- 4_ W środkach transportu publicznego
- 5_ Nowe i stare znajomości,
czyli towarzyski small talk
- 6_ W restauracji

1

MIEJSCE NA TWOJE NOTATKI

HISTORIA SAVOIR-VIVRE'U I ETYKIETY

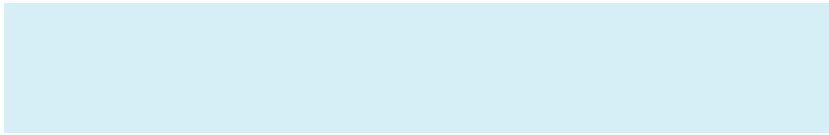
Burżuazja (*franc. bourgeoisie*), czyli mieszczaństwo – pierwotnie tych dwóch określeń używano zamiennie. Następnie burżuazją nazywano ogół przedsiębiorców i osoby zamożne, a od końca XV wieku to określenie stosowano niemal wyłącznie w stosunku do zamożnych warstw mieszczaństwa. Obecnie są to ludzie posiadający wysoką pozycję społeczną oraz kapitały.

To co mogłoby sugerować brzmienie wyrażenia, nie jest jego prawdziwą etymologią. *Savoir-vivre* nie ma swoich korzeni we Francji, a w starożytnej Grecji, gdzie tworzyła się potęga kultury europejskiej. Grecy dążyli do doskonałości także w wyszukanych ceremoniałach i praktykowaniu uprzejmości. W średniowieczu nie przykładano już tak wielkiej wagi do zasad dobrego wychowania – wszystkie warstwy społeczne wyróżniały się podobnymi manierami. W renesansie ponownie zainteresowano się zasadami *savoir-vivre'u* i tendencja ta utrzymywała się przez kolejne wieki aż do lat 60. XX wieku, w których przywiązanie do etykiety regulującej ludzkie zachowania zdecydowanie zmalało. Ważniejsza stała się wolność wyboru, możliwość postępowania tak, jak sami uważamy za słuszne.

Warstwa ziemiańska w Polsce – na ogół niezbyt bogate – wbrew obiegowym opiniom kształtowanym w czasach PRL-u, tylko od święta cechowały wystawność, wykwinotność potraw, finezja stroju i zabawa. Codzienne obowiązki wobec bliskich, ale także zubożali lub samotni krewni, dla których musiało znaleźć się miejsce, jadło i zajęcie oraz zarządzanie gospodarstwem sprawiały, że kultywowano cnotę skromności we wszystkich aspektach życia, także w stroju, jedzeniu czy relacjach z innymi. Jednak szczególną uwagę zwracano na zachowanie się przy stole – prostym, choć urozmaiconym, bez ozdobnych zastaw. Stół, zwłaszcza w czasie obiadu czy kolacji, był miejscem regularnych spotkań wszystkich członków rodziny i to przy nim dobre manieri przekształcały się w przyzwyczajenia.

Zasadniczy zrab polskiego *savoir-vivre'u* jest katolicki. Nasza wielka gościnność, otwarcie na drugiego człowieka opierała się głównie na ewangelicznej nauce, którą ujęto w krótkim zdaniu „Gość w domu, Bóg w domu”.

2

MIEJSCE NA TWOJE NOTATKI

A large light blue rectangular area containing a grid of small orange dots, intended for taking notes.

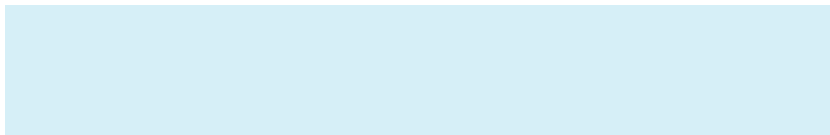
WITAMY SIĘ I ŻEGNAMY

W zależności od kraju, forma powitania różni się od siebie, jednak pamiętajmy, że powinna ona być zawsze odpowiednia do sytuacji. Rytuał ten wpływa nie tylko na pierwsze wrażenie, jakie wywołujemy u innej osoby, ale również ważne jest dla poczucia naszej własnej wartości. Zatem kto powinien przywitać się pierwszy? Dawniej osoba niższa rangą witała się z osobą, której ranga była wyższa. Obowiązywała reguła „z dołu do góry”, ten schemat nadal obowiązuje w określonych miejscach, takich jak uczelnia czy wojsko. W mniej oficjalnych okolicznościach najpierw witają się osoby, które dołączają do grupy znajomych bądź jako pierwsze spostrzegły kogoś znajomego. Młodszy powinien powitać starszego, mężczyzna kobietę, a podwładny swojego szefa. Jeżeli chodzi o kobiety, to one decydują, czy przywitają się z mężczyzną poprzez dodatkowe podanie dłoni.

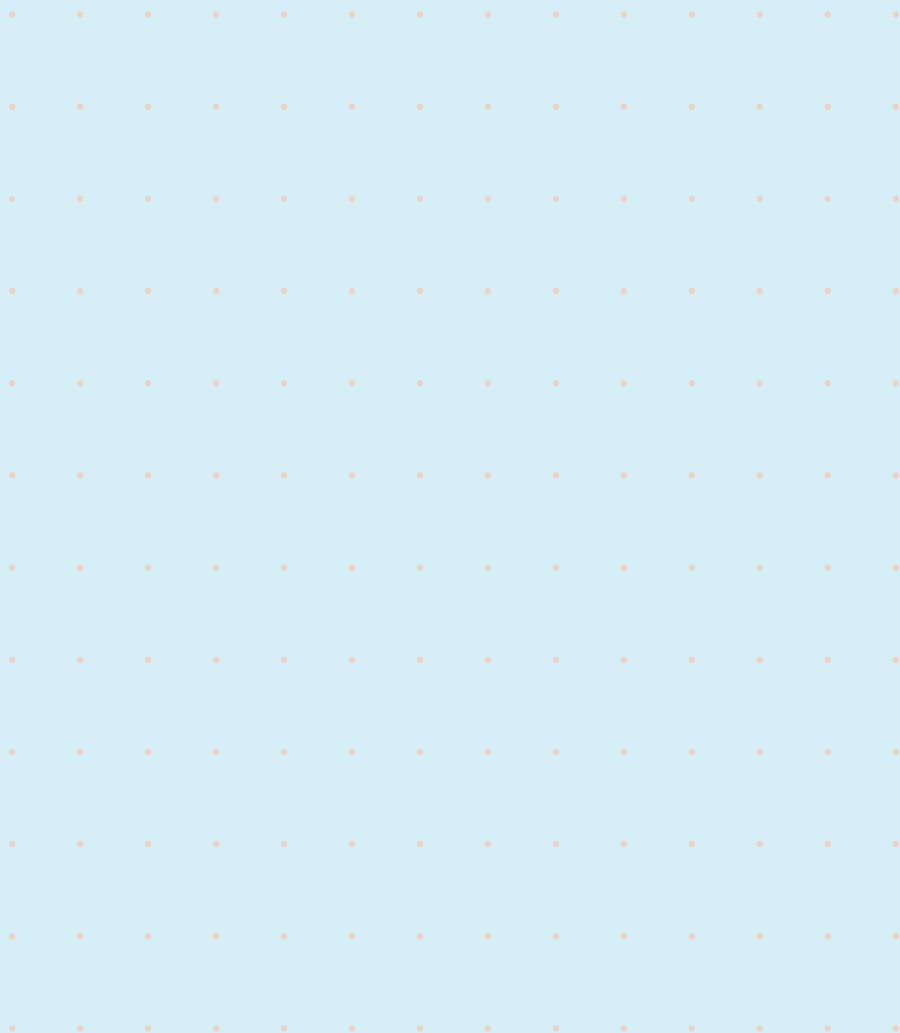
ZAPAMIĘTAJ, ŻE:

- Nie należy lekceważyć osoby, która się nam przedstawia. Nie wystarczy samo „miło mi” rzucone z nieobecny spojrzeniem – może zostać to odebrane jako brak zainteresowania drugą osobą.
- Przedstawiając się, nie używaj tytułów naukowych.
- W przypadku trudnego do wymówienia nazwiska, zadbaj o jego jasność, powtórz je lub jeśli nazwisko to jest skomplikowane, pomóż zapamiętać je rozmówcy na bazie skojarzeń.
- Na oficjalnym spotkaniu przedstawiając się po raz pierwszy, zawsze używaj pełnego imienia i nazwiska, wymawiaj je pewnym tonem i uśmiechaj się do nowo poznanej osoby.
- Kiedy po schodach wchodzi kobieta z mężczyzną, to ona ma pierwszeństwo. Mężczyzna, idąc za nią, ma chronić ją w razie potknięcia.

3

MIEJSCE NA TWOJE NOTATKI

GOŚĆ W DOMU, PAN W DOMU, CZYLI O TYM, JAK PRZYJMOWAĆ GOŚCI

W przeszłości mieszczaństwo wyprawiało kolacje czy bankiety, na które przybywali goście w dostojnych strojach, reprezentując wachlarz nienagannyh manier będących częścią ich życia i świadczących o ich pozycji społecznej. Dzisiaj są one naszym dorobkiem, który powinniśmy kultywować i dostosowywać do czasów, w których żyjemy, kiedy to oprócz wychodzenia „na miasto”, zapraszamy gości do siebie. Często jako goście lub gospodarze musimy łącać niektóre z zasad *savoir-vivre*'u po to, aby nie urazić naszych towarzyszy. W tym przypadku to zasada dostosowania się do osoby nas goszczącej będzie najważniejsza. Dlatego w momencie, kiedy nasz gospodarz podaje nam wino w innym kieliszku niż należało je podać, to akceptujemy tę sytuację, a nie domagajmy się zmiany kieliszka lub nie podkreślamy tego, że to wino należało podać inaczej.

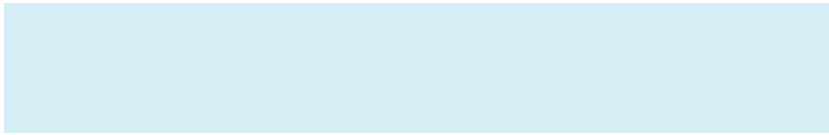
KIEDY PRZYJMUJESZ GOŚCI, PAMIĘTAJ, ŻE:

- **Powitanie** powinno odbyć się w salonie. Jeżeli goście przynoszą ci w prezencie czekoladki, otwórz je od razu po tym, kiedy je dostaniesz. Jednak kiedy jest ich więcej niż jedno pudełko, nie otwieraj żadnej z nich. Ta zasada dotyczy też innych prezentów – gdy jest ich niewiele, otwórz je w odpowiednim momencie w trakcie spotkania.
- **Buty** są częścią naszego ubioru, dlatego jeśli przychodzą do nas elegancko ubrani goście, nie możesz żądać od nich ich zdjęcia pierwszeństwo. Mężczyzna, idąc za nią, ma chronić ją w razie potknięcia.

KIEDY PRZYJMUJESZ GOŚCI, PAMIĘTAJ, ŻE:

- **Reguła sekundy** mówi, że jeśli nie jesteśmy pewni, jak zachować się w danej sytuacji, powinniśmy poczekać chwilę po to, aby odgadnąć zamiary naszych gospodarzy. W pierwszej kolejności musimy stawiać na ich komfort w danej sytuacji.
- Trzeba wiedzieć, kiedy należy **wyjść**. Nigdy nie zostawaj w gościach sam, pożegnaj się wtedy, kiedy wychodzą ostatnie osoby. Lepiej, aby każde spotkanie pozostawiało poczucie niedosytu niż przesytu. Spotkania nie powinny trwać dłużej niż 2-3h. Kolacja w domu gospodarzy powinna kończyć się wraz z kończącymi się posiłkami – kawą i mocniejszym trunkiem. Po tym goście powinni się pożegnać, by pozwolić gospodarzom na posprzątanie po przyjęciu.

4

MIEJSCE NA TWOJE NOTATKI

A large light blue rectangular area containing a grid of small orange dots, intended for taking notes. The grid consists of 15 columns and 15 rows of dots.

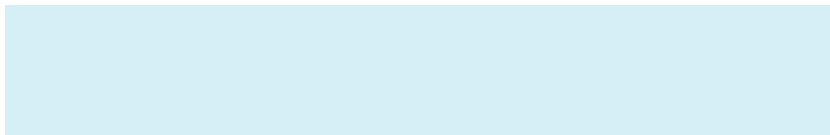
W ŚRODKACH TRANSPORTU PUBLICZNEGO

Podróże samolotem nie są już przywilejem dostępnym tylko dla wybrańców. Ale czy każdy potrafi się poprawnie zachować na jego pokładzie? Wraz z upowszechnieniem sposobu przemieszczania, jakim jest latanie, zmieniły się także zwyczaje związane z samym podróżowaniem. Nie wszyscy wiedzą, że i wtedy obowiązują pewne zasady zachowania, do których warto się stosować, aby nie postawić siebie i współpasażerów w niezręcznej sytuacji.

PODCZAS PODRÓŻY ZAPAMIĘTAJ, ŻE:

- Zanim wejdiesz do **autobusu**, najpierw poczekaj, aż wysiądą z niego dotychczasowi pasażerowie. Ustaw się z boku, przed drzwiami i nie rób zamieszania w przepuszczaniu innych do środka. Ściągnij plecak, aby nikogo nim nie szturchać.
- Na siedzeniu obok nie kładź zakupów czy dziecka, które może usiąść na Twoich kolanach. Starsze dzieci powinny uczyć się od najmłodszych lat, że należy pytać starsze osoby, czy ustąpić im miejsca. I najważniejsze: nie rozmawiaj przez telefon, najlepiej wyłącz w nim dźwięki. Absolutnie nie powinno się też puszczać muzyki z telefonu lub jeść.
- **W pociągu** rozmawiaj przez telefon tylko w korytarzu, a muzyki słuchaj tylko przez słuchawki. Staraj się jeść tylko potrawy bezzapachowe.
- **W samolocie** twoje miejsce to twoje królestwo, ale jednocześnie nie należy zabierać przestrzeni swojemu sąsiadowi. Pamiętaj, że w samolocie razem z tobą i z twoimi dziećmi lecą także inni współpasażerowie – głośne krzyki czy bieganie po pokładzie nie jest czymś, co przysporzy nam sympatię w trakcie lotu.
- Nie klaszcz w samolocie, bo przecież nie robisz tego też, kiedy dojeżdżasz tramwajem na przystanek. Ostrożnie dozuj alkohol na pokładzie. Jeden drink za dużo i możesz przestać kontrolować swoje zachowanie albo fizjologię. A po wylądowaniu poczekaj, aż samolot się zatrzyma i zgaśnie komunikat: „zapiąć pasy”.

5

MIEJSCE NA TWOJE NOTATKI

NOWE I STARE ZNAJOMOŚCI, CZYLI TOWARZYSKI SMALL TALK

W przeszłości poznawanie nowych ludzi było bardziej ograniczone niż dzisiaj. Zazwyczaj ludzie już w młodości poznawali krąg osób, które towarzyszyły im przez większość albo i nawet całe życie. Z przelotnie poznanymi osobami wymieniało się tylko kilka grzecznościowych zdań, które świadczyły o wzajemnej życzliwości. Dzisiaj, w dobie ulotnych znajomości i nietrwałych relacji zawodowych, tworzenie i podtrzymywanie długotrwałych relacji międzyludzkich jest szczególnie ważne. Jednak istotne jest również to, jak zachować się podczas wszystkich (nie)przypadkowych spotkań, które odbywają się zarówno w naszym życiu prywatnym, jak i zawodowym. Powinniśmy pamiętać o tym, że życzliwość względem każdej osoby sprawi, iż nasze życie stanie się bardziej wartościowe.

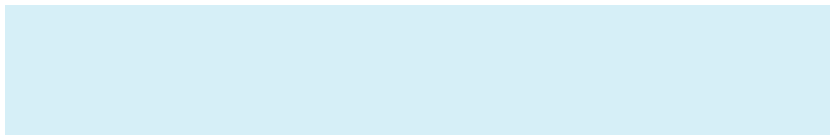
OD CZEGO ZACZAĆ ROZMOWĘ?

- Od przedstawienia się, jeśli dołączasz do większej grupy nieznajomych, np. poprzez zwrócenie się do niej zdaniem: „Nie mieliśmy okazji do tej pory się poznać. Pozwolą Państwo, że się przedstawię”.
- Od nawiązania do jakiegoś tematu z wcześniejszej rozmowy, jeśli dołączasz do rozmawiającej już grupy osób, np.: „To bardzo ciekawe, co Pan przed chwilą powiedział. Warto dodać, że...”. Takie słowa automatycznie włączą Cię w dyskusję
- Od nawiązania do jakiegoś faktu z życia rozmówcy – może znasz jego pasję albo wiesz, gdzie pracuje?
- Od pogody – uniwersalnego i sprawdzonego tematu każdej rozmowy.

NIE MÓW:

- „Co słyszczać?” – na to pytanie prawdopodobnie ktoś odpowie: „Dobrze” lub „Źle”. I co dalej?
- Nie przekraczaj granic prywatności danej osoby, nie rozmawiaj o chorobach, religii, polityce i pieniądzu, o przeszłości danej osoby i nie plotkuj.

6

MIEJSCE NA TWOJE NOTATKI

A large light blue rectangular area containing a grid of small orange dots for taking notes. The grid consists of 14 columns and 14 rows of dots, providing a guide for writing.

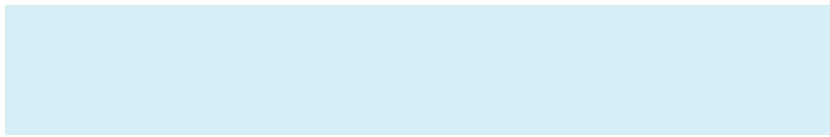
W RESTAURACJI

Restauracja to jedno z przyjemniejszych miejsc spotkań ze znajomymi czy z rodziną. Pamiętajmy o tym, że jest to miejsce, gdzie oprócz nas znajdują się również inni goście, którym powinniśmy okazać szacunek. Należy pamiętać o odpowiednim ubiorze, dostosowanym do wybranego miejsca. Starajmy się nie zapraszać nikogo do restauracji, której sami nie sprawdziliśmy, dzięki czemu unikniemy przykrych sytuacji. Wybierając stolik, powinniśmy się postarać, aby nie był on blisko kuchni czy drzwi od toalety lub na uboczu.

ZAPAMIĘTAJ, ŻE:

- Wchodząc do restauracji, kobietę należy nie tyle przepuścić przodem, co wyrzucić ją w otwarciu drzwi.
- **Na stole** nie kładź niczego. Rzeczy osobiste, takie jak portfel czy telefon, zostaw w kieszeni lub w torebce. Na stole nie powinno kłaść się również brudnych sztućców (ani w całości, ani opierając ich na talerzu). Po zakończonym posiłku, zostaw je na talerzu.
- **Serwetę** powinno się przed posiłkiem umieścić na kolanach i używać jej prawej strony do przecierania ust – nie tylko przed czy w trakcie posiłku, ale również przed napojami – pozwoli ci to uniknąć śladów na szklance czy kieliszku do wina.
- **Zamówienie** składa gospodarz, czyli osoba zapraszająca. Jeśli jest nim mężczyzna, najpierw podaje potrawy zamówione przez kobietę.
- **Rachunek** również płaci osoba zapraszająca, niezależnie od tego, jakiej jest ona płci.
- Nie życz innym „**smacznego**”, ponieważ to sugestia, że jedzenie nie jest smaczne. Jednak jeśli przy stole padnie taka formuła z ust innych niż twoje, podziękuj i również życz „smacznego”.

7_

MIEJSCE NA TWOJE NOTATKI

A large light blue rectangular area containing a grid of small orange dots, intended for taking notes. The grid consists of 14 columns and 18 rows of dots.

PODRÓŻUJEMY, CZYLI O ZACHOWANIU PODCZAS WAKACJI

„W Rzymie zachowuj się jak rzymianin” – jedną z podstawowych reguł dobrego wychowania na wakacjach jest zasada dostosowywania się. Podróże odgrywają ważną rolę w naszym życiu – pomagają nam zrozumieć kultury innych krajów, ale również dają nam nową perspektywę w pojmowaniu świata. Rozwój ekonomiczny i technologiczny, ale także niskie ceny biletów lotniczych czy otwarte granice sprawiły, iż doświadczenia te stają się dostępne dla coraz większego grona osób. Z podróży nie tylko przywozimy przeżycia czy opowieści, ale także opinie na temat nowo poznanych kultur czy osób. Bądźmy tego świadomi i korzystajmy z uniwersalnych zasad, które sprawią, że nie będziemy musieli wstydzić się ani za siebie, ani za kraj, z którego pochodzimy.

ZAPAMIĘTAJ, ŻE:

- **Przed wyjazdem** powinieneś poczytać o kraju i kręgu kulturowym, do którego jedziesz. Naucz się kilku zwrotów w danym języku, a na miejscu obserwuj mieszkańców. Zapomnij też o tym, jak jest w twoim kraju, wczuj się w nową rolę. Nie krytykuj kultury odwiedzanego kraju. Jeśli coś jest dla ciebie kulturowo niezrozumiałe, poproś o wytłumaczenie.
- **W hotelu** zachowuj się jak w domu. Nie zabieraj z niego rzeczy typu szlafrok czy poduszka do domu. Obsługa wie, skąd byli konkretni goście z danego pokoju.
- **All inclusive** nie oznacza, że możemy wynosić z jadalni kanapki czy zapraszać do niej na kolację swoich przyjaciół.
- Zawsze, **gdy wychodzisz z pokoju**, załóż odpowiedni strój. Nie chodź w stroju kąpielowym, bez koszulki, w ręczniku czy w szlafroku.
- **Służba w hotelu** nie równa się służący. Za wszystkie dodatkowe zachcianki zapłać lub ustal je w recepcji.
- **Na plaży** szanuj swoją prywatność i sąsiadów. Nie rozkładaj rzeczy bezpośrednio przy kimś innym. Nie słuchaj muzyki z radia czy z głośników.

8

GAFY I FAUX PAS

Savoir-vivre to katalog zasad, które pomagają nam uchronić się przed niezręcznymi sytuacjami. Czasami jednak nie jesteśmy w stanie przewidzieć tego, co może nam się przytrafić i nagle popełniamy gafę. Pamiętajmy jednak, że jesteśmy tylko ludźmi i mamy prawo do błędów. Z każdej sytuacji trzeba wyciągnąć wnioski i skupić się na tym, aby wyjść z niej z twarzą. Co zrobić, jeżeli popełnimy gafę? Pierwszym krokiem będzie wyrażenie skruchy i przeproszenie. To, w jaki sposób to zrobimy, zależne będzie od wagi popełnionego czynu. Kluczem do radzenia sobie w takich sytuacjach jest błyskawiczne zauważenie błędu i szybka reakcja. Nie bójmy się przyznawać do pomyłki. Dobre intencje i szczerowość zawsze wygrywają z tchórzostwem.

BY UNIKNAĆ GAFY:

- Nie dziel się swoim życiem prywatnym z ludźmi, których nie znasz. Nie każdy ma ochotę słuchać o twoich problemach czy rozterkach miłosnych. Staraj się także nie wypytywać wprost o życie prywatne osób, które nie są twoimi bliskimi przyjaciółmi.
- Staraj się nie rozmawiać o osobach nieobecnych. Jeżeli już musisz, rób to zawsze w sposób pozytywny. Nie ma nic gorszego niż obgadywanie drugiej osoby.
- Zachowuj wielką ostrożność i załóż, że wiele rzeczy w życiu człowieka, którego dawno nie widzieliśmy, mogło się zmienić.
- Pamiętaj o tym, żeby nie komentować wyglądu drugiej osoby. Jeżeli już chcesz zwrócić komuś na coś uwagę, rób to zawsze w cztery oczy, nigdy w towarzystwie.

Broszura powstała w ramach projektu „Na salonach. Czyli współczesne dobre maniery”.

Projekt realizowany był w ramach 18. edycji Programu Współorganizacji projektów Mikrogranty, Strefa Kultury Wrocław.

KONCEPCJA MERYTORYCZNA:

Patrycja Kochanek

WSPARCIE MERYTORYCZNE I ORGANIZACYJNE:

Agnelika Wójcik (współprowadząca warsztaty) oraz Zespół Programu Mikrogranty

IDENTYFIKACJA WIZUALNA:

Ania Musioł

PARTNER:

Oda BISTRO

KOREKTA:

Magdalena Klich-Kozłowska

NA
SALONACH

Partnerzy:

